

Gyljens idrottsföreningar

Intresset för idrott var stort. TV fanns inte, och bilar var ovanliga.

Tre gyljensbor har fått Svenska Idrottsförbundets utmärkelse: Elsa Larsson (handboll, basket),

Gyljens AIF

Arbetarnas idrottsförening, Gyljens AIF, bildades år 1934 och sysslade med friidrott, skidor och fotboll. Dess medlemmar byggde också egen fotbollsplan och dansbana. Bland styrelsens medlemmar fanns bland andra Frans Hagström, Arvid Nilsson och Johan Ström. Gyljens AIF spelade seriefotboll med andra AIF-lag i länet, t ex Vitån och Malmberget. Ibland anordnades särskilda AIF-dagar. När föreningen lades ner 1938/39 gick medlemmarna över till den nya idrottsföreningen i Gyljen – Gyljens GOIF.

Gyljens GGIF

Gyljens GGIF bildades den 22/12 1932, huvudsakligen genom initiativ av folkskoleläraren Holger Lamberg från Östergötland. Han hade själv tävlat på svensk elitnivå i löpning. Styrelsemedlemmar:

Holger Landberg (ordf.)

Oskar Olsson (vice ordf.)

Erik Danielsson (sekr.)

Ragnar Bäckström (vice sekr.)

Albert Wennberg (kassör)

Medlemsavgiften var 50 öre per år.

Namnet på föreningen ändrades 1939 till GGOIF - Gyljens Gymnastik- och idrottsförening.

Gyljens GGOIF

Även GGOIF sysslade i huvudsak med friidrott, gymnastik, skidor, basket, bandy och fotboll, samt lät bygga fotbollsplan, "Kovallen" eller "Spånvallen" samt "Ekovallen" och en dansbana. Klubbdräkten hade grön tröja och vita byxor. Föreningen lades ner på 60-talet.

Tack vare Ragnar Helins stora intresse för gymnastik, nådde Karl-Erik Rantatalo fram till seger i DM. Varje sommar spelades junior-DM, bl.a. med semifinal mot Bodens BBK. A-laget spelade i motsvarande division 4. Gyljens flicklag vann IOGT-NTO:s riksmästerskap i slutet av 70-talet.

Vad är GGIF? GGoIF? Är det andra namn för GOIF? Bytte de namn?

Exempel på idrottsprofiler från Gyljen, och korta biografier om dessa?

Finns det fler foton som har med idrott att göra?

Övriga föreningar

Gyljens missionsförening EFS, f.d. DUF

Gyljens DUF (De Ungas Förbund) bildades 1912 på initiativ av kyrkoherde Nordmark, som även blev församlingsledare. Gyljens missionshus, även kallat Betel, byggdes 1912-13, och har endast använts av EFS och svenska kyrkan. Under en kort period 1935-36 användes det också som skolmatsal, i samband med att Gyljens skola renoverades.

Folket hus

Gyljens folkets hus förening bildades 1945, främst på initiativ av FCO och arbetarekommunen. I styrelsen ingick:

Ordf: Åke Wikström

Sekr.: Frans Hagström

Kassör: Åke Bergkvist

Övriga ledamöter:

Erik Danielsson

Helmer Pettersson

(samtliga från Gyljen)

Beslut om att köpa tomten togs 4/11 1945. Tomten omfattade 5 000 kvadratmeter, till ett pris av 45 öre kvadratmetern.

Folkets hus invigdes 15/5 1948, och användes till möten, dans, fester, bio osv. Svenska Skogsarbetareförbundets avd 21 har också haft sina expeditionslokaler i huset. Folkets hus var i flitig användning under 50-talet, men verksamheten avtog under 60-talet. En minskande befolkning och TV:ns intåg ledde till ett allt mindre antal besökare, och föreningen gick slutligen i konkurs.

Ahlgrens bönhus

På initiativ av faktor Olsson i Pjäran, började vad som senare skulle kallas "Ahlgrens bönhus" att byggas på 1920-talet. Bönhuset invigdes sommaren 1924, och användes av Svenska missionsförbundet.

Namnet Ahlgrens bönhus kommer av predikanten Jonas A. Ahlgren. Bönhuset står fortfarande kvar (2011), och ägs av en privatperson.

Följande historier om Jonas Ahlgren har berättats av Lennart Lundström 2010:

En gång i skogskojan, ville de andra att han skulle köpa sprit, och då visste han inte vad han skulle göra. Han tog en grankvist, och plockade av barren ett och ett: ja, nej, ja, nej.... Till slut blev det nej. När han kom tillbaka i kojans fick han en "sinkadus", och när han gick ut på bron fick han en till.

Oskar Larsson ("Skogs-Oskar") bodde längst bort i Pjäran, och gick ofta i Ahlgrens bönhus. En gång när han besökte bönhuset fick han sina galoscher fastspikade i golvet, och när han stoppade fötterna i galoscherna för att gå iväg föll han omkull. Då svor Oskar till, men Ahlgren som hörde det sade: "Inte skall du svära – det är ju synd."

Åkerier

Nils Johansson

Rudolf Eriksson

L-P (Lars-Petter) Rönnbäcks åkeri

Petter Engström

Helmer Larsson (startade senare Tumba taxi)

Caféer

Det första caféet i Gyljen var Krickans café, som öppnade på 1920-talet. Där fanns en resegrammofon, och mot en mindre ersättning spelade hon musik som det även dansades till.

Ett annat av de tidiga caféerna i Gyljen var Fridas café, som drevs från 30- till 50-talet. Fridas café låg där Olssons affär bedrivits i senare tid.

Clas Nyströms café var ett annat café, med verksamhet under 40-talet.

Rickard Nilsson, som var bagare, bedrev också caféverksamhet i samma lokal där senare Åke Bergkvist hade sitt bageri och café.

Olofssons café' var ett av de sista caféerna i Gyljen, med verksamhet in på 1960-talet.

Under krigsåren bedrev många privatpersoner caféverksamhet.

Taxi

Lars Engström – 40 och 50-tal.

Lars Viktor Engström, Petter Engström

----- Samma företag

Petter Engströms åkeri

Rune Wennberg på 50- och 60-talet.

Rudolf Eriksson Nordmarks taxi

Nordmarks taxi startades på 50-talet av Holger Nordmark genom övertagande av taxitillstånd bl. a. från Lars Engström. Rörelsen övertogs senare av sonen Tore Nordmark, som bedrev verksamheten fram till 70-talet.

Krickans (först) hade grammofon började på 20-talet

Fridas Cafe´ ett av de första. Gift med Edvin Hansson. 30-40-tal

Dansbana på Venedig, utedansbana vid Torpbacken, vid Folkets hus

Olofssons café (Gunnar och Valborg Olofsson) sista cafeet slutet av 50-60-tal

Bergkvists 50-tal

Klas Nyström

Rickard Nilsson, som var bagare och körde ut post.

Lottas "Rum för resande"

Under krigsåren öppnade flera privatpersoner också café, för att dryga ut inkomsterna. Bland dem var Petronella Rova och Anna Wikström.

Dagnys Damfrisering – Dagny Eriksson

Skräddare Thysell

Grönbergs skomakare

Skomakare Pettersson från Pjäran

Edvin Helin – liesmed

Helins (Nikkolass) verkstad

Helins (Nikkolass) verkstad grundades av ..., som sägs ha kommit till Gyljen i början av 1900-talet. Han skall ha lagat den första bilen som körde upp mot Malmfälten, och passerade Gyljen på vad som i dag är E10:an. I slutet av andra världskriget var Helins verkstad som störst, med ett 10-tal anställda. De utförde bland annat reparationer av bandvagnar åt försvaret. Under 50-talet arbetade sedan ... på Hägglunds bandvagnsfabrik i Örnsköldsvik.

Tillsammans med sin son... svetsade ... räcken på alla broar som byggdes i kommunen under efterkrigstiden...

... Var smed som sin far och övertog verkstan i slutet av 50-talet. Han utförde bland annat service på bilar (SAAB) och byggde krossanläggningar. 1964 omskolade .. sig till yrkeslärare och flyttade till Pajala. 1969 dog...

men omskolade sig till yrkeslärare 1964

Predikant Jonas A. Ahlgren

En gång i skogskojan, ville de andra att han skulle köpa sprit, och då visste han inte vad han skulle göra. Han tog en grankvist, och plockade av barren ett och ett: ja, nej, ja, nej.... Till slut blev det nej. När han kom tillbaka i kojan fick han en "sinkadus", och när han gick ut på bron fick han en till.

Oskar Larsson bodde längst bort i Pjäran, och gick ofta i Ahlgrens bönhus. En gång när han besökte bönhuset fick han sina galoscher fastspikade i golvet, och när han stoppade fötterna i galoscherna för att gå iväg föll han omkull. Då svor Oskar till, men Ahlgren som hörde det sade: "Inte skall du svära – det är ju synd"